

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Solutio argumentorum vtriusque opinionis. c. 4.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

omnes intellexisse, & contextui Scripturæ suæ recte conueniunt: talis itaque debet esse rerum conuenientia inter se, & cum ipsis vocibus, vt vnam, & aliam significare, eidem literæ, & contextui dissonum non sit. Hoc pacto censerem in illo loco Isaïæ 53. *Generationem eius quis enarrabit?* duos sensus literales contineri, & generationis æternæ, & temporalis: vtrique enim ita admirabilis est, ac proinde quo ad hoc vnam, & eandem subire videtur rationem, vt admirans Propheta merito dixerit, *Generationem eius quis enarrabit?* Optime autem vtrumque sensum contextui conuenire, sequenti disput. videbimus; vbi plures alios locos Scripturæ examinabimus, sub quibus videntur plures sensus literales contineri: & hoc temperamento adhibito, veriorum existimo posteriorem illam sententiam.

De mystico vero non est eadem ratio, cum rebus ipsis, non verbis proxime significetur. Quare Spiritus sanctus potuit mysticum aliquem sensum intelligere, quem facer Scriptor minime sit affecutus. Scriptori enim, qui non tantum excipiebat dictata, sed etiam conceptum mentis suæ exprimere volebat, satis fuit vt vocibus ipsis ad significandum, etiam si rebus ad eundem effectum non vteretur: ad supremum namque auctorem, qui scriptorem mouit, spectauit, ipsis etiam rebus in historia narratis, aliquid amplius posteris denotare. Quocirca necessarium fuit, vtrūque sensum, literalem scilicet, & mysticum ex intentione Spiritus sancti eidem literæ subesse, etiam si Scriptor solum nouerit literalem.

CAPVT. IV.

Solutio argumentorum vtriusque opinionis.

Ed quia relicta priori sententia adhibito temperamento, posteriorem secuti sumus, satisfaciendum est rationibus vtriusque, quæ contra nos pugnare videntur. Ad primam Medinæ respondeo, non tam ex illo timore, quem suspicatur hic auctor, quam propter auctoritatem Augustini posteriorem sententiam apud plures, & primarios obtinuisse: neque enim opus est, vt ea, quæ in nouo testamento allegantur, etiam si addatur illud, *Vt adimpleretur*, in sensu literali recitentur; satis est, vt aliquando in sensu mystico intelligantur, vt disp. 14. dictum est.

Ad secundam rationem dico, non esse tot locos in scriptura, quot aliqui communiter existimant, vt sequenti disputatione videbimus, qui plures sensus literales contineant: sunt tamen aliqui, ex quibus vnum iam præcedenti c. recitauimus.

Tertia ratio optime probat id, quod superius in secunda notatione dictum est, nimirum ita concedendos esse sub eadem litera plures sensus literales, vtamen non sint nimium diuersi, & parum coherentes: hoc enim videretur potius vitium Scriptoris, quam fecunditas doctrinæ. Sensuum autem varietas modo prædicto nil roboris tollit Scripturæ, ad probandum dogmata fidei nostræ. Ceterum valde notandum est locos Scripturæ, ex quibus mysteria nostræ religionis præcipue pendent, nihil habere obscuritatis ex multiplici sensu sub eadem litera, licet aliqui difficiles sint propter variam lectionem.

Ad rationes vero secundæ sententiæ facile etiam responderi potest, & in primis testimonia Patrum c. 3. explicata manent. Ad primam autem rationem

Vasquez, in 1. part. Tom. 1.

dico, quantus Deus fecundis sit intelligentia, vt possit vno verbo multa, & maxime diuersa exprimere; id tamen facere noluit, quoniam Scriptura solum utebatur, vt nobiscum loqueretur, & res gestas, aut mysteria hominibus significaret. Significatio autem pensari debet non ex fecunditate loquentis, sed ex audientium capacitate, alioqui qui non se accommodaret audientibus, reprehensione dignus esset: & quamvis ob rationes superius dictas plures locos obscuriores in scriptura Deus reliquerit: saltem non debuit præter consuetum morem tam diuersa, & minime coherentia eadem Scriptura denotare. Accedit quod Scriptore sacro Deus utebatur, vt instrumento ratione, & intelligentia prædito, qui ea, quæ mente intelligebat, more hominum scripto significabat. Quare tam varia, & minime conuenientia eadem Scriptura exprimere non debuit, vt secunda opinio contendit.

Ad secundam rationem respondeo, non esse eandem rationem rerum, & vocum ad significandum; voces enim accipiuntur secundum vulgarem, & communem apud omnes significationem, ex quibus oratio etiam eo modo componi debet, vt contextui eorum, quæ narrantur, optime quadret: consuetum vero non est, eadem oratione tam varia, & minime coherentia significari: res autem non significant apud omnes ex vsu vulgo recepto, sed prout quisque voluerit, potest rebus hoc, aut aliud denotare: tum etiam significatum per voces debet esse audientibus manifestum: at rerum significatum est reconditum: ideoque mysticus, & spiritualis sensus dicitur. Ex eo igitur, quod rebus plura maxime diuersa, & minime coherentia denotentur, non sit, vt vocibus etiam significari debeant.

Ad priorem vero partem tertiæ rationis de locis obscurioribus, quos varie Patres interpretantur c. 3. satis dictum est: ad posteriorem vero de locis, in quibus cogimur plures sensus concedere, sequenti disputatione dicemus.

DISPUT. XVIII.

Expenduntur varij loci.

Notationes quadam. cap. 1.

Locus Psalmi 2. *Dominus dixit ad me. cap. 2.*

Locus Genes. 1. *In principio creauit Deus. cap. 3.*

Locus Danielis 9. *Et erit in templo abominatio. cap. 4.*

Locus Isaïæ 13. *Languores nostros. Eccl. cap. 5.*

Locus Isaïæ 53. *Generationem eius quis enarrabit? cap. 6.*

CAPVT. I.

Notationes quadam.

Reliquum est, vt examinemus nonnullos Scripturæ locos, quibus plures sensus literales subesse putant, qui secundam sententiam in præced. disp. secuti sunt. Pro explicatione tamen eorum, quæ dicemus, præmittendum est primum, frustra à quibusdam eos locos afferri, qui propter variam lectionem diuersos etiam literales sensus continent: sic enim eidem literæ non multi sensus assignantur, sed idem Hebraicus textus diuerso modo translatus varia significat: nunc autem inquirimus de variis sensibus literalibus sub eadem omnino litera, & lectione. Translationis autem varietas multis de causis accidere solet: quacunque vero ratione sit introducta, etiam si in ipsamet vulgata editione inueniatur, de ea præsens controuersia intelligenda non est.

G

Quatuor